

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis (RP 175/2025 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet, förvaltningsutskottet och kommunikationsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- kommunikationsutskottet KoUU 2/2026 rd
- förvaltningsutskottet FvUU 4/2026 rd
- grundlagsutskottet GrUU 10/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Joni Korpinen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Virpi Laukkanen, justitieministeriet
- planerare Essi Kuitunen, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Katariina Simonen, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Pauliina Penttilä, kommunikationsministeriet
- referendarieråd Heini Färkkilä, riksdagens justitieombudsmans kansli
- tingsdomare Anu Juho, Helsingfors tingsrätt
- statsåklagare Tuuli Eerolainen, Åklagarmyndigheten
- polisinspektör Kimmo Ulkuniemi, Polisstyrelsen
- kriminalinspektör Anu Jaakkola, centralkriminalpolisen
- jurist Mikaela Nurkki, Transport- och kommunikationsverket
- jurist Janne Hälinen, FiCom rf
- advokat Pekka Ylikoski, Finlands Advokater
- professor Sakari Melander.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- högsta domstolen

Betänkande LaUB 10/2026 rd

- Helsingfors hovrätt
- Domstolsverket
- Rättsregistercentralen
- Finlands näringsliv rf
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och en lag om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden. I propositionen föreslås det dessutom ändringar i lagen om verkställighet av böter.

Syftet med propositionen är att utfärda bestämmelser som kompletterar den förordning av Europaparlamentet och rådet som gäller gränsöverskridande inhämtande av elektroniska bevis och att genomföra det direktiv som gäller förfarandet.

Enligt propositionen ska det i regel vara förundersökningsmyndigheterna som i Finland är behöriga att utfärda europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder. Åklagaren eller domstolen ska godkänna dessa order. I fråga om förfarandet för verkställighet av order som kommer till Finland ska det i regel vara polisen som är behörig myndighet, men också de rättsliga myndigheternas deltagande i förfarandet har säkerställts till behövliga delar. När det gäller bestämmande av påföljder ska det påföljdskollegium som inrättas vid Polisstyrelsen vara behörig myndighet.

Enligt propositionen ska en tjänsteleverantör som erbjuder tjänster i unionen och som är etablerad i Finland eller som erbjuder tjänster i Finland utse ett verksamhetsställe eller ett rättsligt ombud. Transport- och kommunikationsverket föreslås vara den centralmyndighet som avses i direktivet, och verket ska också svara för bestämmandet av påföljdsavgift.

Vidare föreslås det att nya påföljdsavgifter fogas till lagen om verkställighet av böter.

Lagarna avses träda i kraft den 18 augusti 2026 i fråga om de bestämmelser som kompletterar förordningen och den 18 februari 2026 i fråga om genomförandet av direktivet, samtidigt som de nämnda EU-rättsakterna börjar tillämpas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår lagstiftning om gränsöverskridande inhämtande av elektroniska bevis, till exempel europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis. Det är fråga om kompletterande lagstiftning inom det nationella handlingsutrymme som förordning

Betänkande LaUB 10/2026 rd

(EU) 2023/1543 medger och lagstiftning för det nationella genomförandet av direktiv (EU) 2023/1544. Genom förordningen och direktivet möjliggörs ett nytt förfarande för att inhämta elektroniskt bevismaterial över gränserna.

Syftet med lagstiftningshelheten är att de behöriga myndigheterna effektivare och snabbare ska få åtkomst till elektroniska bevis över gränserna. Förfarandet enligt förordningen baserar sig i huvudsak på en modell med direkt kontakt med privata tjänsteleverantörer som omfattas av tillämpningsområdet.

I lagförslag 1 föreslås nationella bestämmelser som kompletterar förordningen. Enligt förslaget ska förundersökningsmyndigheterna i regel vara de myndigheter i Finland som är behöriga att utfärda europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder. Beroende på vilken uppgiftskategori en utlämnandeorder gäller ska ordern enligt förslaget godkännas av antingen en åklagare eller en domstol. En förutsättning enligt förordningen är att utfärdandet av order i fråga om andra än rättsliga myndigheter förutsätter åklagarens eller domstolens godkännande. I fråga om förfarandet för verkställighet av order som kommer till Finland ska det i regel vara polisen som är behörig myndighet, men enligt förslaget har de rättsliga myndigheternas deltagande i förfarandet säkerställts till behövliga delar.

I lagförslag 2 föreslås bestämmelser om tjänsteleverantörernas skyldigheter och ansvar enligt direktivet, som bland annat säkerställer samarbetet med de behöriga myndigheterna enligt det förfarande för att inhämta elektroniska bevis över gränserna som föreskrivs i förordningen. Det föreslås att Transport- och kommunikationsverket ska vara den nationella centralmyndighet som avses i direktivet. Centralmyndigheten ska bland annat se till att direktivet tillämpas på ett enhetligt och proportionellt sätt.

Till lagen om verkställighet av böter (lagförslag 3) fogas enligt propositionen de påföljdsavgifter som avses i lagförslag 1 och 2.

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande (GrUU 10/2026 rd) om propositionen. Också förvaltningsutskottet och kommunikationsutskottet har lämnat utlåtanden om propositionen (FvUU 4/2026 rd och KoUU 2/2026 rd). Lagutskottet behandlar nedan de frågor som utskotten lyft fram i sina utlåtanden.

I samband med förhandlingarna om förordningen ansåg lagutskottet att vissa grundläggande lösningar i förordningen i anslutning till tjänsteleverantörens ställning var problematiska (se LaUU 16/2018 rd, LaUU 29/2018 rd och LaUU 2/2021 rd). I den aktuella propositionen gäller det dock för förordningens del nationell reglering som kompletterar en redan antagen och direkt tillämplig förordning. Lagutskottet påpekar att den tekniska utvecklingen har förändrat brottslighetens former och väsentligt påverkat möjligheterna att utreda brott. Utskottet anser det vara viktigt att det förfarande för att inhämta elektroniska bevis över gränserna som regleringen medger påskyndas och effektiviseras när omvärlden förändras. Utskottet anser också att propositionens lösning i fråga om de behöriga myndigheterna och deras uppgifter är ändamålsenliga och motiverade.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Genomförandemetod

Lagförslag 2 handlar om att genomföra direktivet genom en så kallad blandad genomförandelag, vilket innebär att de bestämmelser i direktivet som hör till området för lagstiftning föreskrivs att gälla som lag. Dessutom innehåller genomförandelagen vissa materiella bestämmelser.

Propositionen (RP, s. 104—105) innehåller motiv till sättet att genomföra direktivet. Den blandade genomförandemetod som valts har bedömts vara motiverad med beaktande av direktivets syfte och bestämmelsernas detaljerade karaktär. Sammantaget anser lagutskottet att propositionens genomförandemetod är möjlig i det nu aktuella sammanhanget. Utskottet påminner dock om att det har ansetts att en blandad genomförandemetod kan visa sig vara svårbegriplig för den som ska tillämpa lagen. Utskottet har också upprepade gånger konstaterat att den blandade genomförandemetoden bör tillämpas endast efter noggrant övervägande (LaUB 7/2010 rd, LaUB 4/2011 rd, LaUB 10/2012 rd och LaUB 7/2017 rd). Utskottet har därför betonat att huvudregeln måste vara att tillämpa en sådan materiell genomförandemetod som bättre än den föreslagna metoden säkerställer att lagstiftning med betydelsefull inverkan på de processuella rättigheterna framgår direkt av den nationella lagstiftningen och att den blandade genomförandemetoden bör tillämpas endast efter noggrant övervägande när det gäller direktiv (LaUB 7/2017 rd, s. 3). Också grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 10/2026 rd, s. 5) fäst uppmärksamhet vid genomförandemetoden och bland annat lyft fram att grundlagsutskottet har betonat den materiella genomförandemetodens företräde och ställt sig reserverat till användningen av en blandad genomförandemetod.

Bestämmelserna om påföljdsavgift

Påföljdsavgifternas belopp och de aktörer som påför påföljdsavgiften. Propositionen innehåller bestämmelser om påföljdsavgifter som baserar sig dels på förordningen, dels på direktivet. Enligt lagförslag 1 ska det påföljdskollegium som inrättas vid Polisstyrelsen ansvara för bestämmande av de påföljder som avses i förordningen. Påföljdsavgiften för en juridisk person föreslås vara minst 1 000 euro och högst två procent av tjänsteleverantörens totala globala årsomsättning under det föregående räkenskapsåret. Den påföljdsavgift som kan påföras en fysisk person föreslås vara minst 500 och högst 10 000 euro.

Enligt lagförslag 2 ska Transport- och kommunikationsverket ansvara för bestämmande av de påföljder som avses i förordningen. Den påföljdsavgift som kan påföras en tjänsteleverantör föreslås vara minst 1 000 och högst 100 000 euro.

Grundlagsutskottet noterar i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 10/2026 rd, s. 3) att direktivet inte innehåller bestämmelser om påföljdsavgiftens storlek. Däremot föreskrivs det i 6 § 2 mom. i lagförslag 2 att avgiften ska vara minst 1 000 euro och högst 100 000 euro. Avgiften kan påföras en tjänsteleverantör, som enligt direktivets definition kan vara en fysisk eller juridisk person. Enligt utskottet kan en påföljdsavgift på högst 100 000 euro, åtminstone till den del den kan påföras en fysisk person, anses vara en jämförelsevis sträng påföljd av straffkaraktär.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Enligt uppgifter från justitieministeriet kan en tjänsteleverantör eller laglig företrädare som omfattas av direktivets tillämpningsområde vara en fysisk eller juridisk person (artiklarna 2.1 och 2.6). Enligt direktivets skäl 8 bör skyldigheten att utse ett utsett verksamhetsställe eller ett rättsligt ombud bör gälla för tjänsteleverantörer som erbjuder tjänster i unionen, det vill säga i en eller flera medlemsstater. Situationer i vilka en tjänsteleverantör är etablerad på en medlemsstats territorium och erbjuder tjänster uteslutande på den medlemsstatens territorium bör inte omfattas av direktivet. Skyldigheterna enligt artikel 3.1 a och b, som omfattas av påföljdsbestämmelserna, gäller dessutom tjänsteleverantörer som är juridiska personer (skyldighet att utse ett utsett verksamhetsställe eller att utse ett rättsligt ombud), även om juridisk person inte nämns i punkt 1 c. I artikel 3.5 föreskrivs dessutom om solidariskt ansvar för både det utsedda verksamhetsstället eller det utsedda rättsliga ombudet och tjänsteleverantören. Vidare gäller skyldigheterna enligt artikel 4 i fråga om underrättelser och språk tjänsteleverantörerna.

Bestämmelserna om påföljdsavgifter i direktivet och lagförslag 2 gäller med andra ord i praktiken tjänsteleverantörer som är juridiska personer. Enligt uppgift anses det osannolikt, om än teoretiskt möjligt, att en påföljdsavgift enligt direktivet riktas mot en tjänsteleverantör som är en fysisk person. Å andra sidan ska 6 och 7 § i lagförslag 2 tillämpas också i dessa situationer när det gäller bedömning av påföljdsavgiftens storlek och beslut om avstående från påföljdsavgift. Exempelvis behöver påföljdsavgift inte alls påföras, om påförandet av avgiften ska anses uppenbart oskäligt. Å andra sidan gör den föreslagna minimi- och maximipåföljdsavgiften (1 000—100 000 euro) det också möjligt att beakta olika slag av tjänsteleverantörer när påföljdsavgiften påförs.

Lagutskottet anser att det maximibelopp för påföljdsavgift som föreslås i lagförslag 2 är relativt högt till den del det kan påföras fysiska personer. Mot bakgrund av det som sägs ovan och inkommen utredning anser utskottet dock att maximibeloppet är godtagbart i detta sammanhang.

Den påföljdsavgift som avses i 5 § i lagförslag 2 påförs av Transport- och kommunikationsverket. Enligt 6 § i lagförslag 2 ska påföljdsavgiften vara minst 1 000 euro och högst 100 000 euro. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (GrUU 10/2026 rd, s. 4) att enligt 7 a § 1 mom. i lagen om Transport- och kommunikationsverket har verket ett påföljdskollegium som har till uppgift att påföra påföljdsavgifter som omfattas av verkets behörighet i sådana fall när påföljdsavgiften överstiger 100 000 euro. Av detta följer att de påföljdsavgifter som avses i lagförslag 2 alltid påförs på något annat sätt än av ett kollegialt organ.

Grundlagsutskottet påpekar att det i ett annat sammanhang nyligen har konstaterat att exceptionellt svårbegriplig reglering av påföljdsavgifter ökar behovet av att i ett kollegialt organ behandla ärenden som gäller påföljdsavgifter i större utsträckning än i fråga om påföljdsavgifter som överstiger 100 000 euro (GrUU 33/2025 rd, stycke 18). Grundlagsutskottet anser att lagförslag 2 i den aktuella propositionen i sig inte är exceptionellt svårbegripligt, men regelverket om e-bevisning bildar en komplex och svåröverskådlig helhet. Det bör också noteras att de påföljdsavgifter som avses i lagförslag 1 påförs av ett kollegialt organ, även om de i praktiken är av samma storleksordning. Enligt grundlagsutskottet anser att lagutskottet ytterligare bör bedöma om också de påföljdsavgifter som avses i lagförslag 2 helt eller åtminstone till vissa delar bör överföras till det påföljdskollegium som avses i 7 a § i lagen om Transport- och kommunikationsverket.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Utifrån inkommen utredning noterar lagutskottet att lagförslag 2 i propositionen inte är exceptionellt svårbegripligt, vilket också konstateras i grundlagsutskottets utlåtande. Komplexiteten och svårbegripligheten kan anses uppstå i förhållande till EU-förordningen om e-bevisning och därmed till regleringen som helhet. Till denna del bör uppmärksamhet fästas vid att förordningen och direktivet samt de nationella lagstiftningsförslagen om dem också måste bedömas var för sig, särskilt när det är fråga om sådan reglering av påföljdsavgifter enligt lagförslag 2 som förutsätts i direktivet. Förordningen och direktivet om e-bevisning handlar dock om separata och i sig oberoende bestämmelser, så det är inte ändamålsenligt att de jämföras fullt ut.

Till denna del bör det särskilt beaktas att även om de påföljdsavgifter som avses i lagförslag 1 i sig kan vara lika stora som i lagförslag 2 i fråga om minimibeloppet, möjliggör lagförslag 1 också påförande av anmärkningsvärt stora påföljdsavgifter, vilket understryker de krav på rättssäkerhet som bör ställas. Enligt förordningen och 18 § i lagförslag 1 kan en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst två procent av tjänsteleverantörens totala globala årsomsättning under det föregående räkenskapsåret, och den påföljdsavgift som påförs en fysisk person är högst 10 000 euro. Med andra ord kan den omsättningsbaserade påföljdsavgiften i ett enskilt fall uppgå till flera miljoner euro, medan den påföljdsavgift som påförs tjänsteleverantören enligt 6 § i lagförslag 2 kan uppgå till högst 100 000 euro. I ljuset av det som sägs ovan och med beaktande av att en eventuell svårbegriplighet snarare hänför sig till bestämmelserna i förordningen om e-bevisning är det motiverat att uttryckligen den påföljdsavgift som avses i lagförslag 1 kan påföras av ett påföljdskollegium i enlighet med det som föreslås i propositionen.

Den föreslagna regleringen i lagförslag 2 följer den tidigare linjen att Transport- och kommunikationsverket påför påföljdsavgifter som hör till dess behörighet i kollegialt förfarande först när påföljdsavgiften överstiger 100 000 euro (7 a § i lagen om Transport- och kommunikationsverket). Enligt 6 § i lagförslag 2 kan den påföljdsavgift som påförs en tjänsteleverantör vara högst 100 000 euro. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att det i fråga om den föreslagna regleringen inte finns några särskilda grunder för att avvika från denna linje. En annan lösning förutsätter ändringar också i 7 a § i den gällande lagen om Transport- och kommunikationsverket. Enligt utredning till utskottet finns det också anledning att fästa uppmärksamhet vid att den lösning som valts i lagförslag 2, enligt vilken viss befogenhet att påföra påföljdsavgift inte tilldelas ett kollegialt organ, också på bästa sätt ger enhetlighet i påföljdsavgiftspraxis.

Mot bakgrund av det som sägs ovan anser lagutskottet att den lösning som valts i lagförslag 2 är godtagbar, och att det inte är motiverat att helt eller till vissa delar överföra avgöranderätten till det påföljdskollegium som avses i 7 a § i lagen om Transport- och kommunikationsverket.

Påförande av påföljd för en mottagare. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande (GrUU 10/2026 rd, s. 3) uppmärksamhet vid 18 § i lagförslag 1, enligt vilken en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar skyldigheterna enligt förordningen kan påföras påföljdsavgift. Enligt grundlagsutskottets uppfattning är avsikten att mottagaren ska avse den mottagare av en europeisk utlämnandeorder eller en europeisk bevarandeorder som avses i artikel 7 i förordningen om e-bevisning, på samma sätt som i 10 § 1 mom. i lagförslag 1. Av

Betänkande LaUB 10/2026 rd

tydlighetsskäl kan det enligt utskottet finnas skäl att uttryckligen föreskriva detta även i 18 § 1 mom. i lagförslag 1.

Enligt uppgift från justitieministeriet bör man till denna del fästa uppmärksamhet vid att de ekonomiska påföljder som påförs i enlighet med artikel 15 i förordningen ska vara högst två procent av tjänsteleverantörens totala globala årsomsättning föregående räkenskapsår. Påföljdsavgift påförs således tjänsteleverantören och inte nödvändigtvis tjänsteleverantörens utsedda verksamhetsställe eller rättsliga ombud enligt artikel 7, även om de också är ”mottagare” av påföljderna enligt förordningen. Också enligt motiveringen till 18 § i propositionen (RP, s. 160) avses med mottagare en i artikel 3.3 i förordningen avsedd tjänsteleverantör, ett utsett verksamhetsställe som företräder tjänsteleverantören eller i förekommande fall ett rättsligt ombud. Enligt uppgift avviker förordningen till denna del från bestämmelserna om påföljdsavgifter i direktivet, enligt vilket tjänsteleverantören och den utsedda aktör som företräder tjänsteleverantören är solidariskt ansvariga när det gäller att fullgöra skyldigheterna enligt direktivet. Dessutom talar man genom hela förordningen om mottagare, utan någon närmare hänvisning uttryckligen till artikel 7. För att undvika eventuell oklarhet är det enligt uppgift inte ändamålsenligt att ändra det föreslagna 18 § 1 mom. genom att foga en hänvisning till artikel 7 i förordningen.

Mot bakgrund av det som sägs ovan anser lagutskottet att 18 § i lagförslag 1 i detta avseende kan godkännas i den form som föreslås i propositionen.

Om exaktheten i bestämmelserna om påföljdsavgift. I lagförslag 2, som gäller genomförandet av direktivet, föreskrivs det i 5 § om en påföljdsavgift för tjänsteleverantörer. Enligt 2 punkten kan påföljdsavgift påföras en tjänsteleverantör som bryter mot eller försummar en skyldighet enligt 3 § 5 eller 7 mom. I 3 § 5 mom. föreskrivs det om skyldighet att ge sina utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud behövliga befogenheter och resurser.

I sitt utlåtande (GrUU 10/2026 rd) noterar grundlagsutskottet att även om kraven på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte direkt gäller administrativa påföljder, kan det allmänna kravet på exakthet inte åsidosättas i ett sådant sammanhang. Grundlagsutskottet konstaterar i utlåtandet att det understrukit att det i den mån EU-lagstiftningen kräver eller möjliggör bestämmelser på det nationella planet ska tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas. Grundlagsutskottet konstaterar vidare att enligt propositionen (s. 184) och annan utredning som utskottet fått ger direktivet medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme när det gäller den närmare nationella verkställigheten av påföljdsavgifterna. I direktivet finns inga närmare föreskrifter om typen av sanktion (administrativ sanktion, administrativ sanktion av straffkaraktär eller straffrättslig sanktion), sanktionens minimi- eller maximibelopp eller den myndighet som ska påföra sanktionen, sanktionsförfarandet eller rättsmedlen. Medlemsstaterna har alltså relativt stort handlingsutrymme i sin verkställighet av nationella sanktioner.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att enligt 5 § i lagförslag 2 kan Transport- och kommunikationsverket påföra en tjänsteleverantör som avses i artikel 2.1 i direktivet och som erbjuder tjänster i unionen en påföljdsavgift, om leverantören uppsåtligen eller av oaktsamhet

Betänkande LaUB 10/2026 rd

bryter mot eller försummar skyldigheten enligt 3 § 5 eller 7 mom. att ge sina utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud behövliga befogenheter och resurser. Enligt grundlagsutskottet kan sanktioner för gärningar och försummelser som definieras i EU-rättsakter inte innehålla öppna kriterier. Grundlagsutskottet anser att formuleringen ”behövliga befogenheter och resurser” inte uppfyller kravet på exakthet och noggrann avgränsning. Enligt utlåtandet måste lagutskottet därför ändra lagförslag 2 i detta avseende. Det är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Lagutskottet noterar att det i artikel 5 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de nationella bestämmelser som antagits enligt artikel 3 och 4 i direktivet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Bestämmelser om säkerställande av att nödvändiga ”befogenheter och resurser” ges finns i artikel 3.4. Påföljdsbestämmelserna behövs därför för att skyldigheterna enligt direktivet ska kunna fullgöras. I propositionen (RP, s. 96—99) bedöms det nationella handlingsutrymmet i anslutning till påföljdsbestämmelserna. På det sätt som framgår av propositionen (se även RP, s. 183—184) har man i propositionen stannat för en lösning där påföljdsbestämmelserna handlar om en administrativ påföljdsavgift av straffkaraktär och inte om kriminalisering. Enligt uppgift från justitieministeriet är exempelvis ett förfarande av vitestyp inte nödvändigtvis tillräckligt för att fullgöra skyldigheterna enligt artikel 5 i direktivet.

Enligt uppgift från justitieministeriet ska man i fråga om de resurser som behövs enligt specialmotiveringen till 3 § 5 mom. i lagförslag 2 (RP, s. 167—168) beakta till exempel bestämmelserna i förordningen om e-bevisning om fristerna för att fullgöra europeiska utlämnande- och bevarandeorder, och behövliga resurser torde således avse att det utsedda verksamhetsstället eller det rättsliga ombudet kan ordna sin verksamhet så att de kan fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen. Detta kunde betyda till exempel att man skapar ett jourssystem där beslut och förelägganden tas emot och besvaras dygnet om. När det gäller befogenheterna är det frågan om att de utsedda verksamhetsställena eller rättsliga ombuden ska ha möjlighet att åtlyda till exempel europeiska utlämnande- och bevarandeorder. Det sistnämnda kan innebära till exempel tillträde till de uppgifter som ordern gäller eller verktyg med vilka det utsedda verksamhetsstället eller det rättsliga ombudet kan informera tjänsteleverantören om ordern, så att de frister om vilka föreskrivs i förordningen iakttas. Befogenheter kan även innebära att ett utsett verksamhetsställe eller ett rättsligt ombud har teknisk rätt och möjlighet att få tillträde till de uppgifter som ordern avser för att kunna handla i enlighet med ordern.

Enligt uppgift innehåller direktivet inga närmare bestämmelser om vilka resurser och befogenheter de utsedda verksamhetsställena eller de rättsliga ombuden ska ha, och i direktivet föreskrivs inte heller närmare om innehållet i de befogenheter som behövs. Enligt uppgift kan det inte heller i sig anses ändamålsenligt med närmare bestämmelser om de allmänna villkoren för befogenheterna och resurserna, eftersom detta måste avgöras särskilt för varje fall och varje tjänsteleverantör. Att ålägga alla aktörer skyldigheter med samma innehåll kan visa sig problematiskt uttryckligen med tanke på behovet av en bedömning särskilt för varje fall och varje tjänsteleverantör; till exempel kan inte stora multinationella aktörer jämföras med mindre aktörer som tillsammans har valt att anlita till exempel ett visst rättsligt ombud för att kunna dela på kostnaderna.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Enligt uppgift från justitieministeriet förpliktar direktivet medlemsstaterna att se till att tjänsteleverantörer som erbjuder tjänster inom unionen utser en mottagare (ett utsett driftställe eller i förekommande fall ett rättsligt ombud) för mottagande, efterlevnad och verkställighet av beslut och förelägganden som utfärdats av medlemsstaternas behöriga myndigheter för insamling av bevis i straffrättsliga förfaranden (artikel 3). Mottagaren ska — på uppdrag av tjänsteleverantören — ta emot, efterleva och verkställa de behöriga myndigheternas förelägganden. På grund av det brokiga fältet av tjänsteleverantörer har den närmare organiseringen av mottagarens verksamhet överlåtits åt tjänsteleverantören, även om dennes prövningsrätt begränsas och styrs av kravet att mottagaren måste ges de befogenheter och resurser som uppgiften kräver (artikel 3.4). Enligt uppgift är dock skyldigheten i fråga om befogenheter och resurser klar: mottagarens verksamhet ska vara organiserad så att till exempel det samarbete för inhämtande av elektroniska bevis som närmare föreskrivs i förordningen är möjligt.

För att beakta det som grundlagsutskottet säger om lagstiftningsordningen anser lagutskottet utifrån justitieministeriets utredning att den reglering som föreslås i propositionen behöver och kan preciseras i fråga om 3 § 5 mom. och 5 § i lagförslag 2.

Lagutskottet föreslår för det första att 3 § 5 mom. i lagförslag 2 preciseras så att en tjänsteleverantör som är etablerad i Finland eller erbjuder tjänster i Finland ska ge de utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud som företräder tjänsteleverantören de befogenheter och resurser som krävs för att vara verksamt som utsett verksamhetsställe eller rättsligt ombud, så att de kan iakttä mottagna beslut och förelägganden som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 1.2 i direktivet. Dessutom ska de utsedda verksamhetsställen som är etablerade i Finland eller de rättsliga ombud som har hemvist i Finland genom försorg av den tjänsteleverantör som de företräder få motsvarande befogenheter och resurser som uppdraget kräver för att besluten och föreläggandena ska kunna iakttas.

Vidare bör det beaktas att grundlagsutskottets anmärkning om lagstiftningsordningen gäller 5 § 2 punkten i lagförslag 2. Det föreslagna 3 § 5 mom., som föreslås bli preciserat, innehåller de närmare materiella förutsättningarna för den skyldighet som är föremål för sanktioner och som det hänvisas till i 5 §. Trots detta behöver också 5 § 2 punkten preciseras med beaktande av de ovan föreslagna preciseringarna i 3 § 5 mom., även om 5 § 2 punktens karaktär av hänvisningsbestämmelse inte ändras. Därför föreslår lagutskottet att 5 § 2 punkten i lagförslag 2 ändras så att det i stället för behövliga befogenheter och resurser är fråga om de befogenheter och resurser som uppdraget kräver.

För att ytterligare främja tillräcklig exakthet föreslår lagutskottet ett nytt 5 § 2 mom. i lagförslag 2, enligt vilket påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av en skyldighet enligt 1 mom. 2 punkten dock inte får påföras innan tjänsteleverantören genom en anmärkning har getts möjlighet att rätta till överträdelsen eller försummelsen.

Lagutskottet bedömer att ändringarna sammantaget preciserar regleringen så att grundlagsutskottets konstitutionella anmärkning till 5 § i lagförslag 2 beaktas på behörigt sätt. Ändringarna beskrivs närmare också i detaljmotiveringen.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Tid för behandling av personuppgifter

Förvaltningsutskottet påpekar i sitt utlåtande (FvUU 4/2026 rd, s. 3) att det av propositionen inte framgår någon tid för behandlingen av personuppgifter när påföljdskollegiet eller centralmyndigheten behandlar personuppgifter för de ändamål som nu föreslås. I utlåtandet föreslår förvaltningsutskottet att lagutskottet ytterligare överväger att förtydliga det som sägs i propositionen så att bevaringstiden för de personuppgifter som behandlas fastställs i lagen eller så att det i lagen hänvisas till den lagstiftning, den förordning eller det direktiv där det fastställts när uppgifterna ska raderas.

Enligt uppgift från justitieministeriet tillämpas på behandlingen av personuppgifter i påföljdskollegiet och centralmyndigheten den allmänna dataskyddslagstiftningen, det vill säga den nationella dataskyddslagen (1050/2018) som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 och förordningen. Den allmänna dataskyddsförordningen är direkt tillämplig rätt. Enligt förordningen ska personuppgifter behandlas i enlighet med de principer för behandling av personuppgifter som anges i artikel 5. Vid behandlingen gäller bland annat principen om uppgiftsminimering (artikel 5.1 c), enligt vilken personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Vidare gäller även principen om lagringsminimering (artikel 5.1 e), enligt vilken personuppgifter får lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast så länge som det är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Enligt 4 § 2 punkten i dataskyddslagen får personuppgifter behandlas om behandlingen behövs och är proportionell i en myndighets verksamhet för utförande av en uppgift av allmänt intresse.

Proportionalitetsprövningen ska särskilt beakta principerna för behandling i den allmänna dataskyddsförordningen, såsom principerna om uppgiftsminimering och lagringsminimering (se RP 9/2018 rd, s. 81—82). Vidare tillåter 7 § i dataskyddslagen också behandling av personuppgifter som rör i artikel 10 i dataskyddsförordningen avsedda fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder, om behandlingen föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Vid behandlingen av personuppgifter som hänför sig till dessa domar i brottmål och lagöverträdelse ska dessutom iaktas de särskilda skyddsåtgärder som föreskrivs i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen och som säkerställer bland annat minimering, integritet, konfidentialitet och informationssäkerhet i fråga om behandlingen av personuppgifter.

Enligt uppgift är nationell lagstiftning som preciserar den allmänna dataskyddsförordningen möjlig endast när dataskyddsförordningen uttryckligen ger medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme. Det nationella handlingsutrymmet förpliktar, med vissa undantag, inte medlemsstaterna att stifta nationell lagstiftning som kompletterar eller preciserar dataskyddsförordningen, utan regleringen i ärendet har överlåtits till nationell lagstiftning. Eftersom förordningen är en direkt tillämplig och detaljerad bestämmelse, måste man med beaktande av grundlagsutskottets utlåtandep Praxis förhålla sig restriktivt till användningen av det nationella handlingsutrymmet och begränsa den nationella särregleringen till vad som är nödvändigt. Med avseende på 10 § 1 mom. i grundlagen räcker det enligt grundlagsutskottet i princip med att bestämmelserna uppfyller kraven i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt grundlagsutskottet bör skyddet för personuppgifter i första hand tillgodoses utifrån den allmänna

Betänkande LaUB 10/2026 rd

dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagen. Lagstiftaren bör alltså vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också förordningen kräver måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser (GrUU 14/2018 rd, s. 5). Analogt; ju mindre risk behandlingen medför, desto mer motiverat är det att hålla sig till den allmänna regleringen. Enligt grundlagsutskottets uppfattning i det ovannämnda utlåtande detaljerade gör bestämmelserna i förordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell.

Enligt uppgift från justitieministeriet behöver det inte föreskrivas särskilt om lagringstiden för personuppgifter, eftersom den allmänna dataskyddslagstiftningen tillämpas på den behandling av personuppgifter som påföljdskollegiet och centralmyndigheten utför. Iakttagandet av principerna för behandling av personuppgifter i den allmänna dataskyddsförordningen, särskilt principerna om uppgiftsminimering och lagringsminimering, samt skyldigheterna och de särskilda skyddsåtgärderna enligt dataskyddslagen bedöms vara tillräckligt för att säkerställa en proportionell och lagenlig lagring av personuppgifter, eftersom den behandling av personuppgifter som påföljdskollegiet och centralmyndigheten utför enligt propositionen inte bedöms vara förenad med sådana risker som förutsätter mer exakta bestämmelser om lagringstider för personuppgifter än den allmänna dataskyddslagstiftningen.

Mot bakgrund av det som sägs ovan och inkommen utredning anser lagutskottet att den lösning som valts i propositionen är lämplig i fråga om tiden för behandling av personuppgifter och att det till denna del inte finns något behov av närmare reglering i fråga om de aktuella lagförslagen. Utskottet konstaterar dessutom att man i detta sammanhang bör förhålla sig restriktivt till hänvisningar till allmänna lagar. Därför behöver regleringen inte heller innehålla informativa hänvisningar till den allmänna dataskyddslagstiftningen, såsom den direkt tillämpliga allmänna dataskyddsförordningen eller den nationella dataskyddslagen.

Resurser

Sakkunniga har lyft fram behovet av att säkerställa tillräckliga resurser för de olika behöriga myndigheter som har uppgifter i det förfarande som avses i förordningen och direktivet. Också kommunikationsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen uttryckt sin oro över att Transport- och kommunikationsverket föreslås få en ny uppgift utan att tilläggsresurser anvisas (KoUU 2/2026 rd).

I propositionen uppskattas de behöriga myndigheternas resursbehov (RP s. 120—121). Enligt propositionen ska de nya uppgifterna enligt finanspolitiska ministerutskottets riktlinjer dock skötas inom ramen för nuvarande anslag (RP, s. 120 och 175). Propositionen beaktar dock separat ett scenario där resursbehovet avviker från uppskattningen. I propositionen konstateras det därför att ämbetsverken ska bevaka kostnaderna för och utfallet av genomförandet, och om

Betänkande LaUB 10/2026 rd

konsekvenserna av genomförandet är betydligt större än beräknat kan situationen ses över i senare budgetar.

Lagutskottet betonar att det är viktigt att följa hur de nya uppgifterna påverkar olika myndigheters verksamhet och se till att myndigheternas resurser räcker till också för skötseln av deras övriga centrala uppgifter.

Samordning

Regeringen föreslår att 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter (lagförslag 3) ändras. Efter att den aktuella propositionen lämnades har flera ändringar i 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter godkänts. Ändringarna förutsätter ändringar i lagförslag 3 på det sätt som beskrivs närmare nedan i detaljmotiveringen.

Dessutom behandlar riksdagen för närvarande flera andra propositioner där det föreslås att samma moment ändras (RP 90/2024 rd, RP 161/2025 rd, RP 179/2025 rd, RP 15/2026 rd, RP 17/2026 rd, RP 22/2026 rd och RP 24/2026 rd). Dessa propositioner bör samordnas med den nu aktuella propositionen RP 175/2025 rd på det sätt som beskrivs närmare nedan i detaljmotiveringen till lagförslag 3.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden

1 §. Myndigheter som är behöriga att utfärda europeiska utlämnandeorder. Paragrafen innehåller bestämmelser om de myndigheter som är behöriga att utfärda europeiska utlämnandeorder. Även om åklagarens ställning i förfarandet är klar, kan användningen av ordet ”tai” mellan ”syyttäjä” och ”muu pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai Rajavartiolaitoksessa” i 3 mom. i den finska versionen antyda att bisatsen också syftar tillbaka på åklagaren. Lagutskottet föreslår därför en lagteknisk korrigerings av 3 mom.

5 §. Skyldighet att informera användaren samt avvikelser från denna skyldighet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att informera användaren samt om avvikelser från denna skyldighet. Enligt det inledande stycket i 2 mom. får den myndighet som utfärdar en utlämnandeorder, i enlighet med artikel 13.2 i förordningen, skjuta upp eller delvis begränsa informationen till en person eller helt och hållet underlåta att informera personen, om det med beaktande av den registrerades rättigheter är en proportionell och nödvändig åtgärd. Lagutskottet föreslår som språklig korrigerings att ordet ”oikeasuhteista” i 2 mom. i den finska språkdräkten ändras till ”oikeasuhtaista”. Ändringen påverkar inte den svenska språkdräkten.

Förvaltningsutskottet noterade i sitt utlåtande om propositionen (FvUU 4/2026 rd, s. 3) att den föreslagna 5 § 2 mom. 2 punkten skiljer sig från formuleringen i 28 § dataskyddslagen avseende

Betänkande LaUB 10/2026 rd

brottmål och att detta inte motiveras i propositionen. Förvaltningsutskottet föreslår med beaktande av artikel 13 i förordningen att lagutskottet överväger att ändra den föreslagna bestämmelsen så att den motsvarar formuleringen i 28 § i dataskyddslagen avseende brottmål, om inte 5 § 2 mom. 2 punkten har formulerats på det sätt som föreslås av någon särskild orsak.

Enligt uppgift från justitieministeriet motsvarar formuleringen i 5 § 2 mom. 2 punkten det syfte som anges i artikel 13.3 a i dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning ("undvika att hindra officiella eller rättsliga utredningar, undersökningar eller förfaranden"), med stöd av vilket informationen till användaren kan senareläggas, begränsas eller utelämnas. Motsvarande formulering används också i avsnitt H I i bilaga I till förordningen om e-bevisning, som gäller den information som intyget om en europeisk utlämnandeorder (EPOC) ska innehålla i fråga om information till användaren.

Dataskyddslagen avseende brottmål är en allmän lag från vilken det går att avvika i speciallagstiftning, och den är avsedd att kompletteras med speciallagstiftning för de olika förvaltningsområdena (RP 31/2018 rd, s. 74). Lagens 28 § är avsedd att vara allmän reglering i fråga om begränsning av den registrerades rättigheter. Enligt erhållen utredning föreskrivs det i 1 mom. 2 punkten om rätten att begränsa den registrerades rättigheter för att "trygga andra undersökningar, utredningar eller motsvarande förfaranden hos myndigheter", men det framgår inte uttryckligen att det i punkten alltigenom föreskrivs om det syfte som anges i artikel 13.3 a i dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning. Med beaktande av kravet på tydlig reglering och av att förordningen om e-bevisning uttryckligen föreskriver om skyldighet att informera användaren samt avvikelser från denna skyldighet är det viktigt att säkerställa att det föreskrivs tillräckligt exakt och noggrant avgränsat om information till användaren. När bestämmelserna införs ska man utöver kraven i dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning också sörja för de krav som ställs i förordningen om e-bevisning.

Propositionens förslag uppfyller när det gäller 5 § 2 mom. 2 punkten i lagförslag 1 de krav som ställs i artikel 13.2 i förordningen om e-bevisning och i artikel 13.3 i dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning. Mot bakgrund av det som sägs ovan anser lagutskottet att den formulering som föreslås i propositionen till denna del är godtagbar.

18 §. Påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av skyldigheterna enligt förordningen. I paragrafen finns bestämmelser om påföljdsavgift. Enligt 4 mom. ska påföljdsavgiften betalas till staten. I samband med revideringen av lagen om verkställighet av böter (RP 5/2025 rd) har bestämmelsen om påförande av påföljdsavgift till staten upphävts som onödig i flera lagar. Därför anser lagutskottet att 4 mom. är onödigt och föreslår att det stryks.

21 §. Verkställighet av påföljdsavgift. Enligt paragrafen finns bestämmelser om verkställigheten av en påföljdsavgift som med stöd av den föreslagna lagen har bestämts att betalas i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Lagutskottet föreslår som teknisk ändring att 21 § ändras så att ordet "toimeenpanosta" i den finska språkdräkten ersätts med ordet "täytäntöönpanosta". Ändringen påverkar inte den svenska språkdräkten.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

2. Lagen om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden

2 §. Centralmyndighet. I paragrafen finns bestämmelser om centralmyndigheten. I likhet med 5 § 2 mom. i lagförslag 1 föreslår lagutskottet som en språklig korrigeringsordning att ordet ”oikeasuhteisella” i 1 mom. i den finska språkdräkten ändras till ”oikeasuhtaisella”. Ändringen påverkar inte den svenska språkdräkten.

3 §. Utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud. Paragrafen innehåller bestämmelser om utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud. Av de skäl som anges ovan i utskottets överväganden och för att beakta den konstitutionella anmärkning om lagstiftningsordningen som grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 10/2026 rd har framfört med anknytning till formuleringen ”behövliga befogenheter och resurser” som används i 5 §, föreslår lagutskottet, utöver den precisering av 5 § som föreslås nedan, att även 3 § 5 mom. preciseras så att momentet lyder som följer: En tjänsteleverantör som är etablerad i Finland eller erbjuder tjänster i Finland ska ge de utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud som företräder tjänsteleverantören de befogenheter och resurser som krävs för att vara verksam som utsett verksamhetsställe eller rättsligt ombud, så att de kan iaktta mottagna beslut och förelägganden som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 1.2 i direktivet. Dessutom ska de utsedda verksamhetsställen som är etablerade i Finland eller de rättsliga ombud som har hemvist i Finland genom försorg av den tjänsteleverantör som de företräder få motsvarande befogenheter och resurser som uppdraget kräver för att besluten och föreläggandena ska kunna iakttas.

5 §. Påföljdsavgift för tjänsteleverantörer. Paragrafen innehåller bestämmelser om påföljdsavgift. Enligt paragrafens inledande stycke kan Transport- och kommunikationsverket påföra en sådan i artikel 2.1 i direktivet avsedd tjänsteleverantör som erbjuder tjänster i unionen en påföljdsavgift, om denne uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar de skyldigheter som nämns i paragrafens tre punkter.

Av de skäl som anges ovan i utskottets överväganden och för att beakta den konstitutionella anmärkning om lagstiftningsordningen som grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 10/2026 rd har framfört med anknytning till formuleringen ”behövliga befogenheter och resurser” som används i 5 §, föreslår lagutskottet för det första att 2 punkten preciseras som följer: 2) skyldigheten enligt 3 § 5 eller 7 mom. att ge sina utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud de befogenheter och resurser som uppdraget kräver. För att ytterligare främja tillräcklig exakthet föreslår lagutskottet ett nytt 5 § 2 mom., enligt vilket påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av en skyldighet enligt 1 mom. 2 punkten dock inte får påföras innan tjänsteleverantören genom en anmärkning har getts möjlighet att rätta till överträdelsen eller försummelsen.

6 §. Påföljdsavgiftens storlek och bedömning av den. Paragrafen innehåller bestämmelser om påföljdsavgiftens storlek och bedömning av den. Enligt 3 mom. ska påföljdsavgiften betalas till staten. I likhet med 18 § 4 mom. i lagförslag 1 anser lagutskottet att 6 § 3 mom. lagförslag 2 är onödigt och föreslår att det stryks.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

9 §. Verkställighet av påföljdsavgift. Enligt paragrafen finns bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgiften i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Lagutskottet föreslår som teknisk ändring att 9 § språkligt ändras så att den motsvarar 21 § i lagförslag 1. I den lydelse som lagutskottet föreslår lyder 9 § som följer: Bestämmelser om verkställigheten av en påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

3. Lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

1 §. Lagens tillämpningsområde. I 2 mom. finns en förteckning över de administrativa påföljder av straffkaraktär som verkställs i enlighet med samma lag. Regeringen föreslår att förteckningen i 2 mom. kompletteras med nya 61 och 62 punkter.

Efter att den aktuella propositionen lämnades har flera ändringar i 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter godkänts. Ändringarna förutsätter ändringar i lagförslag 3.

Dessutom behandlar riksdagen för närvarande flera andra propositioner där det föreslås att samma moment ändras (RP 90/2024 rd, RP 77/2025 rd, RP 161/2025 rd, RP 179/2025 rd, RP 15/2026 rd, RP 17/2026 rd, RP 22/2026 rd och RP 24/2026 rd). Dessa propositioner bör samordnas med lagförslag 3 i den nu aktuella propositionen RP 175/2025 rd.

Enligt utskottets uppfattning har propositionerna RP 179/2025 rd och RP 161/2025 rd framskridit längst av de propositioner som för närvarande behandlas i riksdagen. Enligt uppgift är avsikten att de lagar som avses i de propositionerna träda i kraft den 1 juni 2026. Det omedelbara samordningsbehovet gäller alltså särskilt den nu aktuella propositionen RP 175/2025 rd och dessa två propositioner. Med beaktande av att lagförslagen i den nu aktuella propositionen avses träda i kraft så snart som möjligt och före den 1 juni 2026, är det enligt uppgifter till utskottet mest motiverat att lagförslagen i den nu aktuella propositionen RP 175/2025 rd behandlas och godkänns i riksdagen först och att dess lagförslag 3 beaktas i riksdagsbehandlingen av propositionerna RP 179/2025 rd och RP 161/2025 rd. Behandlingen av proposition RP 90/2024 rd har också framskridit ganska långt, men även i fråga om den är det mest motiverat att de lagförslag som ingår i RP 175/2025 rd behandlas och godkänns i riksdagen först och att lagförslag 3 i proposition RP 175/2025 rd beaktas i riksdagsbehandlingen av proposition RP 90/2024 rd.

Lagutskottet föreslår därför att *ingressen* i lagförslag 3 ändras så att den beaktar de redan godkända ändringar i 1 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter som inte har beaktats i propositionen. I ingressen behöver också författningsnumret för lagförslag 4 i proposition RP 19/2026 rd läggas till. I ingressen bör det också beaktas att den punkt i 1 § 2 mom. som ändras inte är punkt 60 utan punkt 63, som genom lag 1379/2025 har fogats till momentet.

Dessutom föreslår utskottet att 1 § 2 mom. ändras så att de nya punkter om påföljdsavgifter som avses i den nu aktuella propositionen med avvikelser från propositionen är 64 och 65 punkten och att lagförslaget beaktar att punkt 63, som genom lag 1379/2025 har fogats till momentet, föregår dessa punkter.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 175/2025 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Utfärdande i Finland av europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder

1 §

Myndigheter som är behöriga att utfärda europeiska utlämnandeorder

I enlighet med artikel 4.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden (EU) 2023/1543, nedan förordningen, kan en europeisk utlämnandeorder utfärdas av en anhållningsberättigad tjänsteman som har befogenheter som undersökningsledare vid polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet. Den europeiska utlämnandeordern ska då godkännas av en åklagare. Även en domstol kan godkänna ordern.

I enlighet med artikel 4.1 a i förordningen kan en i 1 mom. avsedd europeisk utlämnandeorder också utfärdas av en åklagare.

I enlighet med artikel 4.2 b i förordningen kan en europeisk utlämnandeorder utfärdas av en åklagare eller av någon annan anhållningsberättigad tjänsteman som har befogenheter som undersökningsledare vid polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet. Den europeiska utlämnandeordern ska då godkännas av en domstol.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

I enlighet med artikel 4.1 a och 4.2 a i förordningen kan en i 1–3 mom. avsedd europeisk utlämnandeorder också utfärdas av en tingsrätt, en hovrätt eller högsta domstolen.

2 §

Utfärdande av europeiska utlämnandeorder

En europeisk utlämnandeorder kan i enlighet med artikel 5 i förordningen utfärdas i ett straffrättsligt ärende vars behandling ingår i en i 1 § nämnd myndighets behörighet.

Om det för utfärdandet av en europeisk utlämnandeorder under motsvarande förhållanden i Finland krävs ett beslut av en domstol, ska ett sådant beslut inhämtas som grund för ordern. I samband med ett sådant beslut kan det samtidigt också fattas beslut om det i 1 § avsedda godkännandet enligt artikel 4.1 b och 4.2 b i förordningen.

3 §

Myndigheter som är behöriga att utfärda europeiska bevarandeorder

I enlighet med artikel 4.3 b i förordningen kan en europeisk bevarandeorder i Finland utfärdas av en anhållningsberättigad tjänsteman som har befogenheter som undersökningsledare vid polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet. Den europeiska bevarandeordern ska då godkännas av en åklagare. Även en domstol kan godkänna ordern.

En i 1 mom. avsedd europeisk bevarandeorder kan i enlighet med artikel 4.3 a i förordningen även utfärdas av en åklagare.

4 §

Utfärdande av europeiska bevarandeorder

En europeisk bevarandeorder kan i enlighet med artikel 6 i förordningen utfärdas i ett straffrättsligt ärende vars behandling ingår i en i 3 § nämnd myndighets behörighet.

5 §

Skyldighet att informera användaren samt avvikelser från denna skyldighet

Den myndighet som utfärdar en utlämnandeorder ska ge den information som avses i artikel 13.1 i förordningen till användaren genom att uppgifter om den utlämnandeorder som använts vid förundersökningen antecknas i förundersökningsprotokollet eller på något annat lämpligt sätt, om det inte är fråga om en utlämnandeorder som det inte behöver informeras om med stöd av någon annan bestämmelse.

Den myndighet som utfärdar en utlämnandeorder får i enlighet med artikel 13.2 i förordningen skjuta upp eller delvis begränsa informationen till en person eller helt och hållet underlåta att informera personen, om det med beaktande av den registrerades rättigheter är en proportionell och nödvändig åtgärd i syfte att

Betänkande LaUB 10/2026 rd

- 1) undvika menlig inverkan på förebyggande, avslöjande, utredning av brott eller på åtgärder som avser åtal för brott eller på verkställighet av straffrättsliga påföljder,
- 2) trygga officiella eller rättsliga utredningar, undersökningar eller förfaranden hos myndigheter,
- 3) skydda den allmänna säkerheten,
- 4) skydda den nationella säkerheten, eller
- 5) skydda andra personers rättigheter.

Den myndighet som utfärdar en utlämnandeorder ska i enlighet med artikel 13.2 i förordningen i de handlingar som gäller utlämnandeordern ange skälen till uppskjutandet, den delvisa begränsningen eller underlåtelsen. Myndigheten ska dessutom i intyget om en europeisk utlämnandeorder lägga till en kort motivering till uppskjutandet, delvis begränsningen eller underlåtelsen.

Om informerandet av en person har skjutits upp eller delvis begränsats, tillämpas på utövandet av den registrerades rättigheter via dataombudsmannen 29 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018). En begäran om utövande av rättigheterna ska framställas till dataombudsmannen eller till den utfärdande myndigheten genom en egenhändigt undertecknad handling eller på ett därmed jämförbart bestyrkt sätt eller personligen hos den utfärdande myndigheten. En begäran som framställts till den utfärdande myndighet ska utan dröjsmål överföras till dataombudsmannen.

Om informerandet av en person har begränsats endast delvis i enlighet med 2 mom., ska den utfärdande myndigheten utan dröjsmål informera personen om att uppgifterna lämnats ut till övriga delar i enlighet med artikel 13.1 i förordningen.

Om en användare som avses i artikel 13.1 i förordningen inte är identifierad när beslutet om avvikelser från skyldigheten att informera användaren fattas, ska användaren utan obefogat dröjsmål informeras om den europeiska utlämnandeordern när identiteten har utretts, om inte något annat följer av 2 mom.

6 §

Beslut om avvikelser från skyldigheten att informera användaren

Ett beslut om uppskjutande eller begränsning enligt 5 § 2 mom. ska fattas av den utfärdande myndigheten. En domstol beslutar på yrkande av den utfärdande myndigheten om underlåtelse att ge information enligt 5 § 2 mom. Vid behandlingen och avgörandet av ärendet i domstol iaktas i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1, 3, 8 § och 10 § 1 mom. i tvångsmedelslagen (806/2011) föreskrivs om handläggning av häktningsärenden.

Utöver vad som föreskrivs i 5 § ska vid beslut om uppskjutande, begränsning eller underlåtelse att informera hänsyn dessutom tas till en parts rätt att på behörigt sätt försvara sig eller annars på behörigt sätt bevaka sin rätt i en rättegång.

Ett i 1 mom. avsett yrkande som gäller underlåtelse att informera ska utan dröjsmål tas upp till domstolsbehandling i närvaro av den som framställt yrkandet eller en av denne förordnad tjänsteman som är insatt i ärendet. Ärendet ska avgöras skyndsamt. Vid handläggningen av ett ärende som gäller underlåtelse att informera kan videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i handläggningen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra användas. Ärendet får avgöras utan att den person hörs som det begärs uppgifter om genom utlämnandeordern.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Ett beslut i ett ärende som gäller uppskjutande eller begränsning av information eller underlåtelse att informera får inte överklagas genom besvär. Klagan mot beslutet får anföras utan tidsbegränsning. Klagan ska behandlas skyndsamt.

7 §

Ny prövning i händelse av motstridiga skyldigheter

När Finland är den utfärdande staten ska den utfärdande myndigheten göra en ny prövning av den europeiska utlämnandeordern i enlighet med artikel 17 i förordningen. Om den utfärdande myndigheten har för avsikt att upprätthålla utlämnandeordern, ska myndigheten överföra ordern för ny prövning till den domstol som är behörig att behandla åtal i saken. Om utlämnandeordern har krävt godkännande av en domstol i enlighet med 1 §, är även den domstol som har godkänt ordern behörig att på begäran av den utfärdande myndigheten göra en ny prövning ordern i enlighet med artikel 17 i förordningen om e-evidence.

Vid en ny prövning av en europeisk utlämnandeorder i enlighet med artikel 17 iaktas i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1, 3, 8 och 10 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om handläggning av häktningsärenden. Ett ärende som gäller ny prövning ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol och avgöras skyndsamt. Ärendet får avgöras i kansliet utan behandling vid sammanträde, om domstolen anser att det är lämpligt.

Åklagaren ska delta i den i 1—3 mom. avsedda behandling i domstol som gäller förfarandet för ny prövning för att säkerställa att ärendet blir utrett på ett ändamålsenligt sätt, om inte domstolen anser att det är onödigt att höra åklagaren i ärendet.

Vid behandlingen av ärendet kan videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra användas.

Domstolens beslut om ny prövning får inte överklagas genom besvär.

8 §

Registrering av beslut om ny prövning

Den domstol som är ansvarig för en ny prövning av en europeisk utlämnandeorder ska registrera beslutet om ny prövning.

9 §

Sökande av ändring i en europeisk utlämnandeorder

På yrkande av den som en europeisk utlämnandeorder som utfärdats eller godkänts av en åklagare gäller, ska tingsrätten pröva om det finns förutsättningar att utfärda utlämnandeordern. På behandlingen av yrkandet tillämpas vad som i 3 kap. 1 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om handläggning av häktningsärenden. Yrkandet ska framställas skriftligen inom 60 dagar från det att personen ska anses ha fått del av utlämnandeordern. Ärendet får även avgöras i kansliet utan behandling vid sammanträde, om tingsrätten anser att det är lämpligt.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Klagan får anföras över en europeisk utlämnandeorder som utfärdats eller godkänts av en tingsrätt eller utfärdats av en hovrätt eller över tingsrättens beslut enligt 1 mom. Klagan ska anföras inom 60 dagar från det att personen ska anses ha fått del av utlämnandeordern eller, i de fall som avses i det momentet, inom 60 dagar från det att tingsrättens beslut meddelades.

I de fall som avses i 1 och 2 mom. ska den utfärdande myndigheten och den åklagare som godkänt utlämnandeordern ges tillfälle att bli hörda.

Ändringssökande enligt med denna paragraf hindrar inte att en utlämnandeorder erkänns och verkställs i en annan medlemsstat, om inte den domstol som handlägger saken bestämmer något annat.

10 §

Språket i europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder samt översättning

En europeisk utlämnandeorder och en europeisk bevarandeorder till en mottagare enligt artikel 7 i förordningen ska avfattas på något av de språk som mottagaren uppgett eller på något annat språk som mottagaren godkänner, eller översättas till något av dessa språk.

Den utfärdande myndigheten ska sörja för översättningen av den europeiska utlämnandeordern eller den europeiska bevarandeordern till ett språk som avses i 1 mom. Den utfärdande myndigheten ska också sörja för översättningen av den europeiska utlämnandeordern åt den verkställande myndigheten i enlighet med artikel 9.4 i förordningen.

2 kap.

Erkännande och verkställighet i Finland av europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder

11 §

Fullföljande av ett intyg om en europeisk utlämnandeorder

Helsingfors tingsrätt är den verkställande myndighet som avses i artiklarna 8, 10 och 12 i förordningen. Vid behandlingen och avgörandet av ett ärende iakttas i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1 och 8 § och 10 § 1 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om handläggning av häktningsärenden.

Ett ärende enligt artikel 12 i förordningen ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol och avgöras skyndsamt senast inom 10 dagar från mottagandet av anmälan enligt artikel 8. Ärendet får också behandlas i kansliet utan behandling vid sammanträde. I nödsituationer enligt artikel 10.4 i förordningen om e-evidence ska ett ärende avgöras senast inom 96 timmar från mottagandet av anmälan enligt artikel 8.

Beslutet i ärendet får inte överklagas genom besvär.

Den verkställande myndighet som avses i 1 mom. ska i enlighet med artiklarna 10.2 och 12.3 i förordningen fatta beslut utan dröjsmål, om ingen vägransgrund åberopas i enlighet med artikel 12.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Den verkställande myndighet som avses i 1 mom. kan i enlighet med artikel 12.4 i förordningen ställa ett villkor enligt vilket den utfärdande myndigheten i tillämpliga delar ska iaktta bestämmelserna i 7 kap. 3 § och 10 kap. 52 och 55 § i tvångsmedelslagen samt bestämmelserna i 10 kap. 56 § i den lagen om i vilka fall överskottsinformation får användas. Den verkställande myndigheten ska också uppställa andra villkor som behövs med tanke på rättsskyddet för den person som är föremål för åtgärden.

12 §

Registrering av beslut om fullföljande av ett intyg om en europeisk utlämnandeorder

Domstolen ska i ett ärende som avses i 11 § registrera beslutet om fullföljande av ett intyg om en europeisk utlämnandeorder.

13 §

Verkställande myndighet för europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder

I Finland är polisen den verkställande myndighet som avses i artiklarna 10.5, 11.4, 16 och 17 i förordningen.

14 §

Verkställighetsförfarande

Den verkställande myndighet som avses i 13 § ska i enlighet med artikel 16 i förordningen antingen erkänna den europeiska utlämnandeordern eller den europeiska bevarandeordern eller besluta att inte erkänna ordern.

Den verkställande myndighet som avses i 1 mom. kan föra ett beslut genom vilket erkännande har vägrats till åklagaren för fastställelse. Om ett ärende enligt artikel 16 i förordningen inbegriper rättslig prövning som hänför sig till artikel 16.4 f eller 16.4 g eller artikel 16.5 e eller 16.5 f, ska åklagaren efter föredragning av den verkställande myndighet som avses i 1 mom. besluta om erkännande eller vägran av erkännande.

Om ett ärende enligt artikel 16 i förordningen omfattas av tillämpningsområdet för artikel 8 i den förordningen, beslutar Helsingfors tingsrätt på yrkande av den verkställande myndighet som avses i 1 mom. om erkännande eller vägran av erkännande.

De myndigheter som avses i 1–3 mom. är behöriga i fråga om alla order enligt förordningen, även om det med stöd av finsk lagstiftning i ett motsvarande nationellt fall inte är möjligt att inhämta uppgifter eller bestämma att uppgifterna ska bevaras.

Vid i 3 mom. avsedd behandling och avgörande av ett ärende i domstol iakttas i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1, 3, 8 § och 10 § 1 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om handläggning av häktningsärenden. Ärendet ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol. Ärendet ska avgöras skyndsamt och senast fem arbetsdagar från mottagandet av ordern, om det är fråga om ett beslut som avses i artikel 16.2 i förordningen. Ärendet ska avgöras skyndsamt när det är fråga om ett beslut som avses i artikel 16.6 i den förordningen. Ärendet får också behandlas i kansliet utan behandling vid sammanträde.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Den verkställande myndighet som framställt ett yrkande ska ges tillfälle att bli hörd i ett ärende som avses i 3 mom. Även åklagaren ska delta i domstolsbehandlingen av ett ärende som avses i 3 mom. för att säkerställa att ärendet blir utrett på ett ändamålsenligt sätt, om inte domstolen anser att det är onödigt att höra åklagaren i ärendet.

Vid behandlingen av ärendet kan videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra användas.

Beslutet i ärendet får inte överklagas genom besvär.

15 §

Registrering av beslut om verkställighetsförfarande

Den verkställande myndigheten ska registrera ett beslut om erkännande.

16 §

Språket i europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder som ska översändas till Finland

Ett intyg om en europeisk utlämnandeorder eller ett intyg om en europeisk bevarandeorder som ska översändas till Finland ska avfattas på finska, svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk. Den verkställande myndigheten kan också godta ett översänt intyg som avfattas på något annat språk, om det inte finns något annat hinder för godtagandet.

3 kap.

Påföljdsavgift

17 §

Påföljdskollegium

I anslutning till Polisstyrelsen finns ett påföljdskollegium vars uppgift är att påföra påföljder med stöd av denna lag. På kollegiets verksamhet tillämpas inte 4 § 4 mom. i polisförvaltningslagen (110/1992).

Polisstyrelsen utser tre medlemmar till kollegiet, av vilka en till ordförande för kollegiet. För varje medlem utses en suppleant. Kollegiets mandatperiod är fem år.

Medlemmarna och suppleanterna i påföljdskollegiet ska vara erfarna tjänstemän inom polisförvaltningen som är väl insatta i förordningen och dess innehåll. Ordföranden och vice ordföranden för kollegiet ska även ha sådan tillräcklig juridisk sakkunskap som uppgiften förutsätter. Medlemmarna ska agera oberoende och opartiskt i sitt uppdrag.

Påföljdskollegiets beslut fattas efter föredragning. En i 13 § avsedd behörig tjänsteman vid den verkställande myndigheten är föredragande.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

Påföljdskollegiet är beslutfört med tre medlemmar. Av de närvarande medlemmarna av kollegiet ska en vara ordförande eller vice ordförande. Beslutet blir den ståndpunkt som majoriteten omfattat.

Påföljdskollegiet har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av kollegiets uppgifter.

18 §

Påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av skyldigheterna enligt förordningen

Påföljdsavgift kan av påföljdskollegiet påföras en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt artikel 10 i förordningen att bevara, översända eller anmäla uppgifter vid fullföljandet av ett intyg om en europeisk utlämnandeorder,

2) skyldigheten enligt artikel 11 i förordningen att bevara, översända eller anmäla uppgifter vid fullföljandet av ett intyg om en europeisk bevarandeorder,

3) skyldigheterna enligt artikel 13.4 i förordningen att säkerställa konfidentialiteten, sekretessen och integriteten för intyget om en europeisk utlämnandeorder eller intyget om en europeisk bevarandeorder och för de uppgifter som lämnas ut eller bevaras.

Den påföljdsavgift som påförs en juridisk person är minst 1 000 euro och högst två procent av tjänsteleverantörens totala globala årsomsättning under det föregående räkenskapsåret. Den påföljdsavgift som påförs en fysisk person är minst 500 euro och högst 10 000 euro.

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning. Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till överträdelsens eller försummelsens art, allvarlighetsgrad, upprepning och varaktighet, huruvida överträdelsen eller försummelsen är uppsåtlig eller beror på oaktsamhet, omfattningen och arten av tjänsteleverantörens verksamhet samt tjänsteleverantörens ekonomiska kapacitet.

~~Påföljdsavgiften ska betalas till staten.~~

19 §

Avstående från påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs inte, om

1) mottagaren på eget initiativ vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa en i 18 § avsedd överträdelse eller försummelse omedelbart efter att den upptäckts och utan dröjsmål rapporterat den till den verkställande myndigheten och överträdelsen eller försummelsen inte är allvarlig eller återkommande,

2) överträdelsen eller försummelsen ska anses vara ringa, eller

3) påförande av påföljdsavgift på någon annan än en i 1 och 2 punkten avsedd grund ska anses uppenbarligen oskäligt.

Påföljdsavgift får inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som är anhängigt vid en domstol. Påföljdsavgift får inte heller påföras den som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom.

Påföljdsavgift får inte påföras en myndighet.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

20 §

Preskription av rätten att påföra påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska inte påföras, om den inte påförts inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen inträffade eller, vid fortsatt överträdelse eller försummelse, inom fem år från den dag då överträdelsen eller försummelsen upphörde.

21 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Bestämmelser om verkställigheten av en påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

22 §

Sökande av ändring i en påföljdsavgift

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

4 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

Hemlighållande, tystnadsplikt samt begränsningar i användningen av uppgifter

På en europeisk utlämnandeorder eller europeisk bevarandeorder som en behörig myndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen översänt till Finland och på verkställigheten av ordena i Finland tillämpas vad som föreskrivs om hemlighållande, tystnadsplikt och rätt att få information i ett motsvarande ärende i Finland.

På behandling i domstol av en europeisk utlämnandeorder eller europeisk bevarandeorder som utfärdats av en behörig finsk myndighet samt på bevis, handlingar och uppgifter som överlämnats till Finland med stöd av en europeisk utlämnandeorder som utfärdats av en behörig finsk myndighet tillämpas vad som föreskrivs om hemlighållande, tystnadsplikt och rätt att få information i ett motsvarande ärende i Finland.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. ska även de villkor och förfaranden iakttas som myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen har ställt för hemlighållande, tystnadsplikt eller begränsningar i användningen av uppgifterna.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genomförande av direktivet

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1544 om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden, nedan direktivet, ska iaktas som lag, om inte något annat följer av denna lag.

2 §

Centralmyndighet

Transport- och kommunikationsverket är den centralmyndighet som avses i artikel 6.1 i direktivet. Transport- och kommunikationsverket ska säkerställa att direktivet tillämpas på ett enhetligt och proportionellt sätt.

När Transport- och kommunikationsverket utför sina uppgifter enligt denna lag har verket trots sekretessbestämmelserna rätt att av tjänsteleverantörer få nödvändig information och nödvändiga redogörelser och handlingar om en misstänkt överträdelse av skyldigheterna enligt denna lag. Tjänsteleverantörerna ska lämna informationen utan obefogat dröjsmål och avgiftsfritt.

Transport- och kommunikationsverket samarbetar med övriga medlemsstaters centralmyndigheter och Europeiska kommissionen. Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut uppgifter som verket fått vid utförandet av uppgifter enligt denna lag till Europeiska kommissionen och till centralmyndigheten i en annan

Betänkande LaUB 10/2026 rd

medlemsstat i Europeiska unionen, om det är nödvändigt för tillsynen över efterlevnaden av direktivet.

3 §

Utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud

En i artikel 2 led 1 i direktivet avsedd *tjänsteleverantör* som erbjuder tjänster i unionen, och som är etablerad i Finland, ska utse ett eller flera utsedda verksamhetsställen på Europeiska unionens territorium i enlighet med artikel 3.1 a i direktivet.

Om tjänsteleverantören inte är etablerad i Europeiska unionen men erbjuder sina tjänster i Finland, ska tjänsteleverantören utse en eller flera rättsliga ombud på Europeiska unionens territorium i enlighet med artikel 3.1 b i direktivet.

Om tjänsteleverantören är etablerad i en medlemsstat som inte deltar i de rättsliga instrument som avses i artikel 1.2 i direktivet och erbjuder tjänster i Finland, ska tjänsteleverantören utse en eller flera rättsliga ombud på Europeiska unionens territorium i enlighet med artikel 3.1 c i det direktivet.

Det utsedda verksamhetsställe som avses i 1—3 mom. ska vara etablerat i en sådan medlemsstat i Europeiska unionen eller, det rättsliga ombudet ha sin hemvist i en sådan medlemsstat där tjänster erbjuds och där de kan bli föremål för verkställighetsförfaranden. Den valda medlemsstaten ska vara en sådan medlemsstat som deltar i de rättsliga instrument som avses i artikel 1.2 i direktivet.

En tjänsteleverantör som är etablerad i Finland eller erbjuder tjänster i Finland ska ge de utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud som företräder dem de befogenheter och resurser som **krävs för att vara verksamt som utsett verksamhetsställe eller rättsligt ombud, så att de kan iaktta mottagna beslut och förelägganden som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 1.2 i direktivet.** Dessutom ska de utsedda verksamhetsställen som är etablerade i Finland eller de rättsliga ombud som har hemvist i Finland genom försorg av den tjänsteleverantör som de företräder få **motsvarande** befogenheter och resurser som **uppdraget kräver** för att besluten och föreläggandena ska kunna iakttas.

De utsedda verksamhetsställen eller de rättsliga ombud och de tjänsteleverantörer som avses i denna paragraf är i enlighet med artikel 3.5 i direktivet om e-evidence solidariskt ansvariga för bristande efterlevnad av skyldigheterna. Det solidariska ansvaret är oberoende av avsaknaden av lämpliga interna rutiner mellan tjänsteleverantören och det utsedda verksamhetsstället eller det rättsliga ombudet.

I denna paragraf avsedda tjänsteleverantörer som erbjuder tjänster i Europeiska unionen den 18 februari 2026 är skyldiga att utse de utsedda verksamhetsställena eller de rättsliga ombuden senast den 18 augusti 2026. Sådana tjänsteleverantörer som börjar erbjuda tjänster i Europeiska unionen efter den 18 februari 2026 är skyldiga att utse de utsedda verksamhetsställena eller de rättsliga ombuden inom sex månader från den dag då de börjar erbjuda tjänster i Europeiska unionen.

Betänkande LaUB 10/2026 rd

4 §

Underrättelser och språk

En i artikel 2 led 1 i direktivet avsedd tjänsteleverantör som är etablerad i Finland eller erbjuder tjänster på finskt territorium ska skriftligen underrätta den centralmyndighet som utsetts i enlighet med artikel 6 i det direktivet i den medlemsstat där dess utsedda verksamhetsställe är etablerat eller där dess rättsliga ombud har sin hemvist om kontaktuppgifterna för det verksamhetsstället eller rättsliga ombudet och om alla ändringar av dessa.

I den underrättelse som avses i 1 mom. ska det anges på vilket eller vilka av unionens officiella språk som framställningar kan riktas till det rättsliga ombudet eller utsedda verksamhetsstället. Om tjänsteleverantörens utsedda verksamhetsställe är etablerat i Finland eller tjänsteleverantörens rättsliga ombud har sin hemvist i Finland, ska de språk som det underrättas om inbegripa åtminstone finska eller svenska.

Om en tjänsteleverantör utser flera utsedda verksamhetsställen eller flera rättsliga ombud i enlighet med artikel 3.1 i direktivet om e-evidence ska tjänsteleverantören i den underrättelse som avses i 1 mom. i denna paragraf ange det exakta territoriella tillämpningsområdet för utseendet av dessa utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud. I underrättelsen ska det anges på vilket eller vilka av de officiella språken i unionen eller medlemsstaterna som framställningar kan riktas till vart och ett av de utsedda verksamhetsställena eller de rättsliga ombuden.

Transport- och kommunikationsverket ska offentliggöra den information som det underrättas om i enlighet med 1—3 mom. på en särskild webbsida hos det europeiska straffrättsliga nätverket. Informationen ska uppdateras regelbundet.

5 §

Påföljdsavgift för tjänsteleverantörer

Transport- och kommunikationsverket kan påföra en sådan i artikel 2 led 1 i direktivet avsedd tjänsteleverantör som erbjuder tjänster i unionen en påföljdsavgift, som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller försummar

1) skyldigheten enligt 3 § 1—4 eller 7 mom. att utse ett utsett verksamhetsställe eller ett rättsligt ombud på Europeiska unionens territorium,

2) skyldigheten enligt 3 § 5 eller 7 mom. att ge sina utsedda verksamhetsställen eller rättsliga ombud **de** befogenheter och resurser **som uppdraget kräver**,

3) skyldigheten enligt 4 § 1, 2 eller 3 mom. att underrätta om kontaktuppgifterna för verksamhetsstället eller det rättsliga ombudet och om alla ändringar av dessa samt om på vilket eller vilka av unionens officiella språk som framställningar kan riktas till det rättsliga ombudet eller utsedda verksamhetsstället.

Påföljdsavgift för överträdelse eller försummelse av en skyldighet enligt 1 mom. 2 punkten får dock inte påföras innan tjänsteleverantören genom en anmärkning har getts möjlighet att rätta till överträdelsen eller försummelsen. (Nytt 2 mom.)

Betänkande LaUB 10/2026 rd

6 §

Påföljdsavgiftens storlek och bedömning av den

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till

- 1) överträdelsens art och varaktighet samt hur allvarlig och återkommande överträdelsen är,
- 2) omfattningen och arten av tjänsteleverantörens verksamhet samt tjänsteleverantörens ekonomiska kapacitet,
- 3) huruvida överträdelsen är uppsåtlig eller beror på oaktsamhet.

Den påföljdsavgift som påförs en tjänsteleverantör är minst 1 000 euro och högst 100 000 euro.

~~Påföljdsavgiften ska betalas till staten.~~

7 §

Avstående från påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs inte, om

1) tjänsteleverantören på eget initiativ har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa en i 5 § avsedd överträdelse eller försummelse omedelbart efter att den upptäckts och utan dröjsmål rapporterat den till Transport- och kommunikationsverket och överträdelsen eller försummelsen inte är allvarlig eller återkommande,

2) överträdelsen eller försummelsen av skyldigheten ska anses vara ringa, eller

3) påförande av påföljdsavgift ska anses vara uppenbart oskäligt på någon annan än en i 1 eller 2 punkten avsedd grund.

Påföljdsavgift får inte påföras en myndighet.

8 §

Preskription av rätten att påföra påföljdsavgift

Påföljdsavgift får inte påföras, om det har förflutit mer än fem år sedan överträdelsen eller försummelsen har skett. Om överträdelsen eller försummelsen har varit fortlöpande räknas den femåriga tidsfristen från det att överträdelsen eller försummelsen har upphört.

9 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Bestämmelser om verkställigheten av en påföljdsavgift som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Betänkande LaUB 10/2026 rd

10 §

Sökande av ändring i förvaltningsdomstol

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beslut och förelägganden som har översänts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom. 63 punkten, sådan den lyder i lag 1379/2025, samt
fogas till 1 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 416/2025, 860/2025, 979/2025, 1080/2025, 1149/2025, 1379/2025, 18/2026 och / , nya 64 och 65 punkter som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också

63) påföljdsavgifter enligt 4 kap. i lagen om tillsyn över vissa system för artificiell intelligens (1377/2025),

64) en påföljdsavgift enligt 18 § i lagen om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden (/),

Betänkande LaUB 10/2026 rd

65) en påföljdsavgift enligt 6 § i lagen om fastställande av harmoniserade regler för att utse utsedda verksamhetsställen och rättsliga ombud för insamling av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 29.4.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Jessi Jokelainen vänst
medlem Aleks Jäntti saml
medlem Anette Karlsson sd
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Jani Kokko sd
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Mika Riipi cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.